

DZIAŁ INFORMACYJNY

Sprawozdania

1. SPOTKANIE TŁUMACZY PISM ŚW. AUGUSTYNA

Na zakończenie pierwszego dnia obrad Patrystycznego Sympozjum Naukowego "Święty Augustyn w 1600 rocznicę chrztu" zorganizowanego przez Międzywydziałowy Zakład Badań nad Antykiem Chrześcijańskim przy KUL w dniach 24-25 kwietnia 1987 r. odbyło się w pomieszczeniach tegoż Zakładu spotkanie polskich tłumaczy pism św. Augustyna. Tak przynajmniej głosił program Sympozjum. W rzeczywistości spotkanie to zgromadziło grono osób zainteresowanych tłumaczeniami tekstów patrystycznych w ogóle, choć ze szczególnym uwzględnieniem Biskupa Hippony.

W spotkaniu tym uczestniczyli: dr Katarzyna Augustyniak, ks. dr Arkadiusz Baron, ks. dr hab. Augustyn Eckmann, ks. dr Ludwik Gładyszewski, ks. doc. dr Janusz Ihnatowicz, doc. dr Michał Kaczmarkowski /przewodniczący zebrania/, ks. dr Stanisław Longosz, ks. dr Wojciech Łazewski, dr Julia Mrukówna, ks. doc. dr Wincenty Myszor, dr Maria Stokowska.

Organizatorzy Sympozjum wytknęli temu spotkaniu cel potrójny: 1/ ułatwienie osobistego kontaktu i wzajemnego poznania się tym, których od lat łączy, choć na odległość, jedno wspólne dzieło: tłumaczenie pism św. Augustyna, czy szerzej, w ogóle tekstów patrystycznych; 2/ doprowadzenie do spontanicznej wymiany indywidualnych impresji i doświadczeń z tym dziełem związanych; 3/ uzyskanie opinii tego grona osób na temat celowości zorganizowania specjalnego sympozjum naukowego, poświęconego pracy translatorskiej nad Ojcami Kościoła. Sugestie organizatorów zebrani nie tylko przyjęli, ale i skrupulatnie dostosowali się do nich.

W ramach wzajemnych prezentacji doszło nie tylko do wymienienia nazwisk, ale i do podania za każdym razem krótkiej autocharakterystyki własnej działalności translatorskiej.

Wymieniając swe doświadczenia z warsztatu przekładowcy dzieł św. Augustyna, zebrani określili go jako pisarza "barokowego". Jego barokowość przejawia się m. in. w długich okresach zdaniowych i w nader rozbudowanej obrazowości stylu. Ani jednej, ani drugiej swoistości pisarstwa Biskupa Hippony nie można często oddać wiernie przy przekładzie na język polski. Trzeba więc rezygnować w takich wypadkach z absolutnej wierności przekładu. Nie należy jednak popadać przy tym w drugą przesadę i rezygnować w ogóle z dania czytelnikowi tłumaczenia chociażby pewnego odczucia stylu św. Augustyna, gdy chodzi o te właśnie cechy jego pisarstwa. Zresztą trzeba wyróżnić u Biskupa Hippony: 1. pisma bardziej literackie - do porównania z literaturą piękną w sferze świeckiej; przy ich przekładaniu należy wykazać większą dbałość o zachowanie w tłumaczeniu specyficznych cech stylu autora oryginału; 2. pisma bardziej utylitarne, jak pisma polemiczne, np. przeciwko manichejczykom; tu można bardziej zabiegać o wierność myśli, chociażby wypadło to niekiedy z uszczerbkiem dla cech formalnych przekładanego dzieła. Zawsze należy wszakże pamiętać o tym, że są to pisma specjalistyczne. Dziedziną specjalną, która tu wchodzi w grę, jest teologia. Ta zaś, jak każda dyscyplina naukowa, posiada swoją odrębną terminologię. Tę należy tłumaczyć w sposób szczególnie przemyślany, zwłaszcza, że tłumacze dają często pierwsze polskie propozycje odpowiedników fachowych terminów łacińskich, które to odpowiedniki potem się upowszechniają w języku polskim. Źle byłoby, gdyby przyjęły się propozycje nie przemyślane i nieprecyzyjne. Stąd dobry tłumacz to zarazem dobry filolog i dobry teolog. Gdyby te właściwości tłumacza nie chodziły w parze, należałoby przed ostatecznym oddaniem przekładu do druku poddać przekład dokonany przez tłumacza-filologa odpowiedniej konsultacji i weryfikacji ze strony teologa.

Zastanawiając się nad celowością zorganizowania specjalnego sympozjum naukowego poświęconego patrystycznej problematyce translatorskiej zebrani doszli do wniosku, że sympozjum takie jest jak najbardziej pożądane, zwłaszcza że od ostatniego przedsięwzięcia tego rodzaju minęło już kilka lat. Sympozjum takie powinno się odbyć za rok, najdalej za dwa lata. Miejscem spotkania tłumaczy mógłby być KUL lub ATK - ta ostatnia dlatego, że będzie obchodzić wkrótce swoistą uroczystość: jubileusz uka-

zania się pięćdziesiątego tomu wydawanej przez siebie serii przekładowej Pism Starochrześcijańskich Pisarzy. Wskazano wreszcie na to, że w planowanym sympozjum powinny przeważać referaty specyficznie translatorsko-patrystyczne a nie referaty językoznawczo-filologiczne, choć jeden czy drugi referat tego typu będzie nieodzowny.

Przebieg omówionego spotkania został na zakończenie Sympozjum "Święty Augustyn w 1600 rocznicę chrztu" zreferowany przez przewodniczącego zebrania obradującemu gremium.

Michał Kaczmarkowski - Lublin

2. SNY, WIZJE I PROROCTWA W CHRZEŚCIJAŃSTWIE STAROŻYTNYM

W dniach 5 - 7 maja 1988 r. odbyło się w Rzymie, w Instytucie Patrystycznym "Augustinianum", międzynarodowe sympozjum naukowe na temat: "Sny, wizje i prorocтва w chrześcijaństwie starożytnym" /Sogni, visioni e profezie nell'antico cristianesimo/, będące XVII już z kolei tradycyjnymi Dniami Augustiańskimi^x. Spotkanie zgromadziło ponad 200 profesorów i badaczy antyku chrześcijańskiego z kościelnych i państwowych uniwersytetów nie tylko Włoch /ponad 80% uczestników/, ale i Anglii, Belgii, Francji, Niemiec i Polski. Sympozjum otworzył nowy rektor Instytutu prof. Vittorino Grossi, który po pozdrowieniu zebranych wezwał ich m.in. do uczczenia chwilą modlitewnej ciszy trzech zmarłych w ostatnim okresie profesorów "Augustinianum": A. Trapègo, J. Gribomonta i J.M. Saugeta.

x Por. niektóre bieżące informacje na temat tego sympozjum: A. Di Bernardino, Un convegno all'"Augustinianum". Sogni e profezie nell'antico cristianesimo, OsRom 128/1988/ nr 104 /5 V/ s. 3; Convegno: Sogni e profezie nei primi secoli, "Avvenire" 21/1988/ nr 99/5 V/ s. 11; In margine al XVII incontro di studi sull'antichità cristiana. Visioni e profezie che orientarono le coscienze, OsRom 128/1988/ nr 115/16 V/, s. 3.